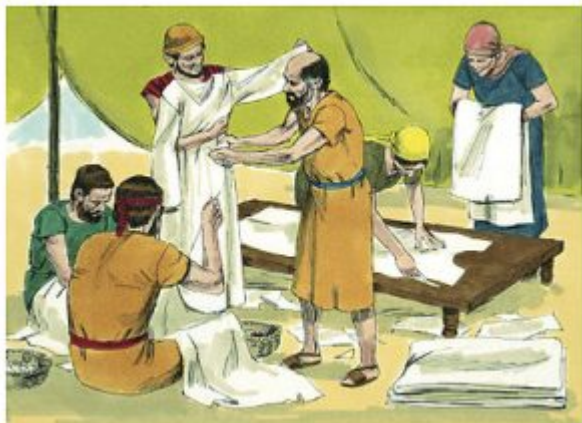

Pericopa Pekudei - Despre încrederea poporului și încălcarea încrederii poporului [anul 5784]

Pericopa noastră începe cu un prim raport public din Tora, poate primul din istoria mondială. Motivul raportului este terminarea construirii Tabernacolului, care este primul proiect național al poporului evreu în perioada deșertului. Finanțarea acestui proiect național s-a făcut prin „colectare comună” și prin donații personale făcute de popor. Moise a declarat strângerea donațiilor și a îmbinat sursa ei cu o poruncă divină: „Moise a spus întregii obști a copiilor lui Israel astfel, acesta este lucrul pe care l-a poruncit Domnul spunând” (Exod 35:4). După această introducere în care poporul este informat că aceasta este inițiativa Domnului și nu un proiect particular al lui Moise. După aceea Toraua continuă: „Luați din ceea ce aveți o donație pentru Domnul. Oricine pe care îl îndeamnă inima să aducă donația Domnului ...”, iar aici vine o detaliere a ceea ce este necesar la Tabernacol; metale: aur, argint și aramă, țesuturi și pietre prețioase (Exod 35:5-10).

Fiii lui Israel se alătură acestui proiect național, iar colectarea comună reușește, după cum scrie: „Au venit bărbații împreună cu femeile, oricine pe care îl inspirase inima” (Exod 35:22) și în continuare: „Orice bărbat și femeie a căror inimă i-a îndemnat să aducă pentru toată munca pe care Domnul a poruncit prin Moise să fie făcută. Copiii lui Israel au adus o ofrandă de bunăvoie pentru Domnul” (Exod 35:29).

Pericopa începe cu versetul următor: „Acestea sunt socotelile Tabernacolului, Tabernacolul Mărturie, care au fost făcute după porunca lui Moise, munca leviților fiind dată în seama lui Itamar, fiul preotului Aaron” (Exod 38:21). Midrașul despre acest verset începe cu un principiu de bază care se învață într-un verset din cartea Proverbe 28:20: „Omul de încredere este mult binecuvântat, dar [dacă] aleargă după bogății nu va fi curățat (nevinovat)”. Acest verset este temelia principiului din Midraș Raba, Șmot Raba 51:1: „Rabi Tanhuma Bar Aba spune: omul de încredere este mult binecuvântat – Domnul Dumnezeu aduce peste ei binecuvântări, [pe când] cel care aleargă după bogății nu va fi cruțat”.

Din comentariile și explicațiile marilor înțelepți noi deslușim mai bine acest principiu: omul care acționează „cu credință” este demn la binecuvântări, pe când cel care este lipsit de credință și acționează prin înșelătorie este potrivit pedepsei.

Moise, care era gestionarul adunării donațiilor la care a-au alăturat toți fiii lui Israel, a stârnit suspiciuni la o parte din popor, după cum ni se povestește în midrașul Șmot Raba: „Tot ce s-a făcut la construirea Tabernacolului a fost după instrucțiunile lui Moise. El le-a spus: veniți iar eu vă voi face socoteala. Apoi a adăugat „Acestea sunt socotelile Tabernacolului”, așa și așa a ieșit socoteala ... atunci toți s-au limpezit în legătură cu socoteala ... De ce le-a făcut Moise socoteala? Deoarece el a auzit un zvon nebun murmurat în spatele său în care șușoteau: Uitați cum își unge Moise spatele și gâtul. Iar altul spune: tu care ți-ai luat sarcina să conduci construirea Tabernacolului, cum de cauți să te îmbogățești? În momentul în care Moise a auzit toate acestea le-a spus: când se va termina construcția vă voi face socoteala și așa a făcut „Acestea sunt socotelile Tabernacolului”.

Midrașul Yalkut Șimoni mai adaugă la aceste zvonuri: „Mai spuneau, tu mănânci de la evrei, tu bei de la evrei, tot ce ai este de la evrei”.

Chiar și în dreptul modern, abuz de încredere sau abuz de putere sau în serviciu sunt acuzații grave aduse unor demnitari ai statului care au păcătuit. Însă ele provin de la dreptul biblic pe care îl vom prezenta în continuare.

Despre „încredere” în Tanach (Vechiul Testament)

Domnul Însuși grăiește despre rolul de conducător al lui Moise și al acțiunilor sale făcute cu loialitatea față de sarcina sa: „Dar cu slujitorul Meu Moise nu-i așa. În toată casa Mea el este de încredere” (Numeri 12:7). Midrașul Șmot Raba spune în legătură cu acest verset: „Omul de încredere este Moise fiindcă el este fidelul lui Dumnezeu și tot ce le porunca lor era binecuvântat. Aceasta s-a întâmplat când un levit (Korah - Core) a cerut preoția cea mare, iar sfârșitul lui a fost că „pământul și-a deschis gura” (Numeri 16:32). Altceva. Moise este omul de încredere, fiindcă de obicei numim pe oarecare responsabil pe finanțe doar dacă ei sunt câte doi. Iar cu toate că Moise a fost el singur trezorerul, el i-a chemat pe ceilalți și a făcut socotelile în fața lor și despre aceasta s-a spus „Acestea sunt socotelile Tabernacolului ... care au fost făcute după porunca lui Moise” de Moise cu mâinile lui Itamar”.

Fidelitatea despre care este vorba în acest midraș se referă între altele și la fidelitatea unei persoane publice în ceea ce privește banii, adică nu profită de poziția înaltă ca să facă abuz de încredere sau abuz de putere. Astfel, noi citim despre regele Iehoșafat - Iosafat care a vrut să colecteze bani pentru reparațiile în Templu „Nu le ceream socoteală oamenilor în mâna cărora puneau banii ca să-i dea lucrătorilor fiindcă munceau cu fidelitate” (2Regi 12:15).

Încrederea biblică nu se referă doar la chestii de bani, ci la orice gestionare a finanțelor publice cu fidelitate. Cuvântul „încredere” poate fi găsit și în sens de „dreptate”. Așa de exemplu în Psalmi: „El va judeca lumea cu dreptate și popoarele cu fidelitatea sa (96:13); iar în Proverbi „Cel ce vorbește cu fidelitate, spune ce este drept” (12:17).

„Fidelitate” se poate găsi și în sens de „integritate”. Așa de exemplu regele Iehoșafat - Iosafat poruncește judecătorilor: „Și le-a dat poruncă spunând: Lucrați în teamă de Domnul, cu fidelitate și cu o inimă întregă” (2Cronici 19:9). Comentariul „Mețudat David” (Cehia, sec.17) adaugă „Așa să faceți în judecată”.

În ciuda acestora, complexitatea omului îl călăuzește la situații în care aproape că nu găsim pe cineva la care nu se ascund unele fapte cu un pic de „încălcare a încrederii”. Așa de exemplu ne spune regele David în Psalmi: „Pentru că cel loial a pierit, pentru că cei fideli au dispărut dintre fiii oamenilor” (12:1). Regele Solomon ne spune în Proverbe: „Oameni de încredere cine mai găsește” (20:6). Cu alte cuvinte, aproape că nu se găsește așa o persoană. În fiecare dintre noi se ascunde ceva care îl îndepărtează de la definiția de „om al încrederii” în sensul absolut al cuvântului. Și poate că ar fi bine să ne adaptăm la gândirea că „încrederea” este domeniul exclusiv al Domnului Dumnezeu, după cum remarcă Moise: „Dumnezeu al credinței și fără prihană, drept și corect este El” (Deuteronom 32:4).